

beter, verstandiger was dan de verzoeningspolitiek, door Schimpeninck en de Amsterdamsche Municipaliteit in de bekende publicatie van 11 Februari 1795 gepredikt."

Wij zouden vreezen telkens in herhaling te vallen, zoo we streefden naar volledigheid en U geen enkelen naam schonken van al onze historici, die over 1795 geschreven hebben. Maar het zij mij toch vergund op een voorstelling te wijzen, die lang algemeen geloof gevonden heeft en welke men, zij het dan ook in zeer voorzichtigen vorm, zelfs bij Fruin vinden kan. Het is deze, dat de democratische patriotten zich zoo omstreeks 1786, 1787 bewogen in de richting van wat in 1813 en '14 tot stand zou komen: de staatseenheid onder de souvereiniteit van het huis van Oranje met naast zich een volksvertegenwoordiging. Men vindt deze voorstelling met name bij De Beaufort in zijn bekend artikel over Oranje en de democratie ¹⁾; de ouderen van dagen hebben het zich zelf in 1814 wel moeten bekennen, „dat wat men thans had ook reeds voor jaren had kunnen verkregen worden." Het was niet onmogelijk geweest, reeds in 1787 „een toenadering tusschen Oranje en de democratie en daarmede het zoo vurig verlangde grondwettig herstel tot stand te brengen." Aan die voorstelling heeft Colenbrander den doodsteek toegebracht. Een dergelijke toenadering was in 1787 onmogelijk, heusch niet alleen wegens gebrek aan staatkundig inzicht bij den Prins, maar ook, omdat deze dan de stadhoudersgezinde regenten van zich vervreemd en de liefde van het eigenlijke volk, dat met de democraten al zeer weinig op had, verspeeld zou hebben. Maar stel eens een oogenblik, dat die toenadering plaats had kunnen grijpen, dan zou ze toch niet geleid hebben tot wat er volgens latere schrijvers uit had moeten voortvloeien. Het ging bij de democraten niet om staats-, maar om stedelijke hervorming, om invloed op de samenstelling van de vroedschap en op de keuze der magistraatspersonen en om toezicht op het beheer en de besluiten der stedelijke regeering; om het bestuur van het gewest en van de Unie bekommerden ze zich daarbij niet. In plaats van tot meer centralisatie zou het „grondwettig herstel" der democraten zeker tot nog grootere decentralisatie geleid hebben. Het particularisme was bij hen bijzonder sterk. Groen deelt ergens mee ²⁾, dat in 1754 in eenige steden van Overijsel de gezworen

¹⁾ Gids 1875, IV, p. 212—213.

²⁾ Handboek, p. 521.